

אלית חביב גלעד

קהילת "שומרים על בעלי הכנף"

נועה שטיינר

Department of Agricultural
Policy, University of Kiel (CAU),
Germany

ציטוט מומלץ

חביב גלעד א ושטיינר נ. 2022.
טורבינת רוח לא צריכה להיות "ילד
הפוסטר" של משבר האקלים.
אקולוגיה וסביבה 13(4).

להקה של עגורים אפורים ממריאה לאחר עצירה למנוחה בעמק יזרעאל במהלך הנדידה. על פי תוכניות המקודמות בימים אלה, במזרח עמק יזרעאל (עמק חרוד) יוקמו מעל ל-20 טורבינות רוח, שגובהן כ-200 מטרים, למרות העובדה שהעמק הוא חלק מנתיב נדידה ומוגדר כאזור בעל חשיבות בין-לאומית לציפורים (IBA – The Important Bird Areas) | צילום: שמוליק אנגל

טורבינת רוח לא צריכה להיות "ילד הפוסטר" של משבר האקלים

28 בפברואר, 2023

גיליון חורף 2022 / כרך 13(4)

מכתבים למערכת

למערכת אקולוגיה וסביבה שלום רב,

על שער הגיליון האחרון (סתיו 2022) התנוסס צילום של אדם המשתלשל מחלקו העליון של להב של טורבינת רוח. אומנם טורבינות רוח מצטלמות באופן מרשים, אך בחירת צילום זה לכריכת גיליון העוסק בהפחתת פליטות גזי חממה מעבירה מסר מטעה, כאילו טורבינות רוח הן הפתרון המרכזי, דבר שעלול להוביל להסקת מסקנות לא נכונה באשר למדיניות האקלים הדרושה לישראל.

טורבינות רוח עלולות לפגוע בבריאות הציבור. מסיבה זו מחייבים מוסדות התכנון למקם חוות רוח במרחק של לפחות 500 מטר משטחי מגורים. מאז שנקבעו ההוראות לתכנון חוות רוח, הוכפל ואף שולש גודל הטורבינות, מבלי שנבדק השינוי שנגרם בטווח השפעתן על בריאות האדם בעקבות ההגדלה. מחשש לבריאות חיילים פונה בשנת 2022 מוצב צבאי בקרבה יחסית לאתר הטורבינות בעמק הבכא. ראוי לציין שיש גם חשש מהשלכות רעש וריצוד מהטורבינות על שלל מיני חיות בר, שנמצאות בסמיכות רבה יותר לטורבינות ^[3].

דרך ישראל עובר נתיב נדידת
ציפורים חשוב ביותר בין אירופה-
אסיה לאפריקה. היות שכך,
אזורים רבים בה מוגדרים
כרגישות גבוהה להתנגשות
ציפורים בטורבינות רוח ^[4].
השטחים הפתוחים, ביתן של

חיות הבר, נגסים ונעלמים
בישראל עקב תנופת בנייה
ותשתיות, וקצב אובדן בתי הגידול
עומד על 30 קמ"ר בשנה [1].
טורבינות רוח ותשתיות החשמל
הנלוות להן מהוות גורם סיכון
נוסף לצמצום בתי גידול
אפקטיביים. להבי הטורבינות
גורמים לפגיעות קטלניות
בציפורים ובעטלפים באופן ישיר
וכן באופן עקיף (למשל פגיעות
הדף ורעש), והנתונים שהצטברו
בישראל מעידים על פגיעה
בציפורים ובעטלפים בשל
פעילות הטורבינות בערכים
שחורגים מערכי הסף שנקבעו
בתוכנית המתאר הארצית
לתשתיות אנרגיה (תמ"א 41) [2].
עדיין לא קיים פתרון מוכח

נתיבים עיקריים של נדידת ציפורים בין אירופה ואסיה ואפריקה / באדיבות החברה להגנת
הטבע

מדעית למניעת התנגשויות של מגוון ציפורים עם טורבינות רוח, וגם מינים מוגנים נפגעים מהן. נוסף על כך, רב הנסתר על הגלוי
בקשר להשפעתן המצטברת של הטורבינות במרחב על נתיב הנדידה. מסיבה זו התנגד המשרד להגנת הסביבה בראשות השרה
(לשעבר) תמר זנדברג לקידום תוכניות חדשות לטורבינות רוח, עד שיצטבר מספיק מידע על יעילות השימוש באמצעים
טכנולוגיים, כגון מכ"מים לזיהוי ציפורים בקרבת הטורבינה והפסקת פעילותה כדי למנוע את התנגשותם בטורבינות [2]. מכיוון
שחלק ממיני הציפורים בישראל, כולל הנשר המקראי, נמצאים בסכנת הכחדה מקומית ועולמית חמורה, פגיעה בהם מעבר
לתחזיות המדענים עלולה להוביל להפרת הסכמים אזוריים ובין-לאומיים שישראל חתומה עליהם.

בישראל שטופת השמש ישנן אפשרויות מבטיחות יותר לצמצום פליטות גזי חממה, שיש עליהן הסכמה רחבה, כגון הפקת
אנרגיית שמש ואגירתה על גבי תשתיות קיימות, וכן פתרונות מבוססי טבע, למשל שיקום אקולוגי המסייע לספיחת פחמן.
בהתחשב בסיכונים, בחוסר הודאות ובחלופות, נשאלת השאלה מדוע נבחרה תמונת טורבינת רוח כ"ילד הפוסטר" של גיליון
העוסק במשבר האקלים בישראל?

מקורות

1. בן-משה נ ורנן א (עורכים). 2022. דו"ח מצב הטבע 2022 – כרך מגמות ואיומים. המארג – התכנית
הלאומית להערכת מצב הטבע. מוזיאון הטבע ע"ש שטיינהרדט, אוניברסיטת תל אביב.
2. זנדברג ת. 2022. עמדת המשרד להגנת הסביבה בעניין המשך קידום אנרגיית רוח בישראל. מכתב
לקארין אלהרר, שרת האנרגיה ולאיילת שקד, שרת הפנים. ירושלים: המשרד להגנת הסביבה.
3. טף-סקר י, ברגר-טל ע, לנרד י וטשנר נ. 2021. השפעה של רעש מטורבינות רוח על חיות בר –
התייחסות בתהליכי תכנון אקולוגיה וסביבה 12(2).
4. Gauld JG, Silva JP, Atkinson PW, et al. 2022. Hotspots in the grid: Avian sensitivity and
vulnerability to collision risk from energy infrastructure interactions in Europe and
North Africa. *Journal of Applied Ecology* **59**(6): 1496–1512.